

Promoziun da cultura e temps liber dalla vischnaunca da Mustér

MESSADI

dalla suprastanza communal a cussegl da vischnaunca

Stimada signura presidenta
Stimadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Quest document cuntegn ina cuorta resumaziun dil "**Concept per la promoziun da cultura e temps liber dalla vischnaunca da Mustér**". Ensemen cul concept e cun sias annexas duess il messadi mussar co la cultura ed il temps liber san vegnir promovì el futur e porscher la basa per saver decider sur dad in/ina promotur(a) e coordinatur(a) da cultura per la vischnaunca.

1. Situaziun da partenza

La cultura ella vischnaunca da Mustér ha ina gronda influenza sil beinstar da nossa societad. La vischnaunca da Mustér dispona gia oz d'ina vasta purschida da cultura e temps liber sco musica, teater, art, events, fiastas ecclesiasticas ed auter.

Las differentas occurrenzas ein oz denton buca coordinadas, aschia ch'ei vegn adina puspei tier collisiuns da termins. Mintg'organisatur fa in'atgna reclama e mira sez sur tgei canals ch'el publichescha las informaziuns davart si'occurrenza. Ina coordinaziun surordinada dallas occurrenzas exista actualmein buca. Ils purtaders d'activitads culturalas han oz era la pussevliadad da dumandar la vischnaunca per susteniment, quei denton sulettamein sin basa d'ina damonda explicita alla suprastanza communal.

Per meglierar quella situaziun e per saver promover activamein la cultura en vischnaunca ha quella elavurau in concept per la promoziun da cultura e temps liber a Mustér.

Lescha cantunala davart la promoziun dalla cultura

Dapi igl onn 2018 ei ina nova lescha cantunala davart la promoziun dalla cultura en vigur. Quella descriva en artechel 3 che cantun, regiuns e vischnauncas promovon comunablamein la veta da cultura el rom da lur cumpetenzas.

2. Finamiras

La finamira surordinada dil concept ei dad haver ina basa per la promoziun da cultura e temps liber ella vischnaunca da Mustér. Per saver garantir quei vegn persequitau las suandontas finamiras:

- La cultura en vischnaunca profitescha d'in rinforzament entras la vischnaunca.
- Las activitads culturalas dallas uniuns ed instituziuns vegnan promovidas.
- Entras la promoziun neschan novas purschidas ed activitads culturalas.
- La populaziun dalla vischnaunca da Mustér profitescha da nova infrastruttura, da novas attracziuns e d'occurrenzas culturalas.
- Las activitads culturalas vegnan propagadas sin differentes canals.
- Las uniuns ed instituziuns profiteschan d'in(a) promotur(a) e coordinatur(a) da cultura per lur activitads.
- Ils criteris per la promoziun d'activitads culturalas entras la vischnaunca ein defini, aschia che la promoziun sa vegnir repartida a moda reclia per tuts.
- Menar in calender d'occurrenzas.

3. Concept per la promoziun da cultura e temps liber

L'idea da basa per la promoziun da cultura e temps liber cuntegn suandontas parts:

- Definiziun dallas differentas spartas d'organisaziuns ed activitads.
- Elecziun d'in(a) promotur(a) e coordinatur(a) da cultura che surpren la coordinaziun e la promoziun dallas activitads.
- Constituziun d'in gremi e d'in process da decisiuns.

Informaziuns pli detagliadas tier ils differentes elements che vegnan tractai el sequent ein d'anflar el concept: "Concept per la promoziun da cultura e temps liber dalla vischnaunca da Mustér".

3.1 Spartas d'activitad

Ina basa pil concept ei la definiziun dallas spartas d'activitad. Ei vegn differenziau denter suandontas spartas:

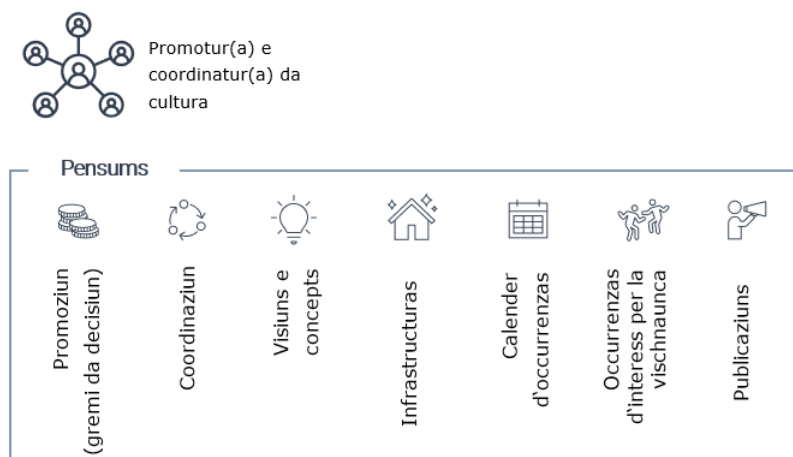
- Contribuziun singula per occurrenzas ed activitads
- Contribuziun annuala
- Project cultural
- Cunvegna da prestaziun
- Contribuziun tier investiziuns en connex cun l'infrastructura

Per mintga sparta d'activitad vegnan defini el concept ils temas, las reglas e las pusseivladads per saver profitar dalla promoziun.

3.2 Promotur(a) e coordinatur(a) da cultura

Tier il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura setracta ei d'in post ch'ei da crear da niev e ch'ei igl element il pli central dil concept per la promoziun dalla cultura. El/Ella vala d'ina vart sco persuna da contact per uniuns, instituziuns, gruppaziuns ed organisaturs da cultura e da l'autra vart era pils funcziunaris dalla vischnaunca.

Ils pensums dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura consistan da suandontas activitads:

Promotur(a) e coordinatur(a) da cultura en mandat

Per saver agir liber el rom da sias cumpetenzas e per evitar conflicts d'interess, duess il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura buca esser part dalla politica ed era buca dall'administraziun communal. Perquei vegn cussegliu da surdar quei post ad ina persuna privata ni ad in'organisaziun en mandat. Il mandatar ni la mandataria surpren l'entira responsablada pils pensums e tgira ina stretga collaboraziun cun la suprastanza communal. Ils pensums, las cumpetenzas e las cundiziuns vegnan defini entras ina cunvegna da prestaziun cun il mandatar/la mandataria.

3.3 Gremi da decisiun

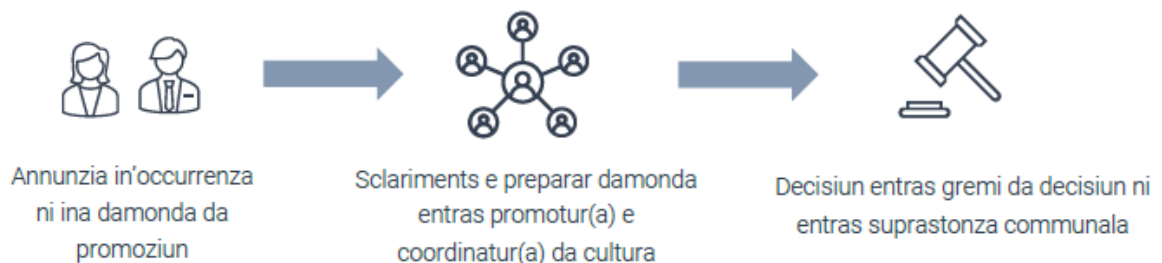
Il gremi da decisiun ei il secund post central dil concept e semetta ensemen ord il/la gerau(a) da cultura ed il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura. Quellas duas persunas tgiran ina stretga collaboraziun e s'entaupan regularmein per tractar las fatschentas aviartas.

Pensums dil gremi da decisiun

Ils pensums dil gremi da decisiun semettan ensemen ord:

- Decisiuns per contribuziuns e promoziun el rom dallas summas definidas tier las differentas spartas d'activitad.
- Examinaziun dallas damondas per cunvegna da prestaziun e per contribuziuns vid infrastruttura per mauns dalla suprastanza communal.

3.4 Process da damondas ed annunzias

In organisatur d'ina occorrenza ni in'instituziun cun activitads culturalas s'annunzia avon il termin da realisaziun tier il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura cun agid d'in formular digital, per telefon ni per mail. Quel/Quella sclarescha ils detagls cugl organisatur e prepara la damonda per decisiun. Gest tenor cumpetenzas decida il gremi da decisiun ni la suprastanza communal sur dalla damonda ni sur dalla cunvegna.

3.5 Criteris surordinai per saver profiter d'ina promoziun

Per saver far la damonda per mauns dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura sto l'uniun, l'instituziun ni la gruppaziun ademplier ils suandonts criteris:

- Las uniuns, instituziuns ni gruppaziuns che san far diever dalla promoziun han la sedia ella vischnaunca da Mustér. Excepziunalmein sa vegnir concediu ina contribuziun ad organisaturs d'ordeifer la vischnaunca en cass che l'occurrentza ha liug a Mustér.
- Las activitads dall'organisaziun ni il project ston haver ina valur per la societad ni pil beinstar public.
- In'activitad astga buca esser orientada ad in gudogn.
- Tier in project ston il preventiv e la finanziaziun esser realistics.

3.6 Cumpetenzas

Las differentas instanzas en connex cun la cultura retscheivan differentas cumpetenzas da decisiun. Tier tuttas decisiuns ei denton da risguardar il preventiv communal sco element surordinau.

Sparta	Gremi da decisiun	Suprastonza communal
Contribuziun singula	< frs 5'000.-	> frs 5'000.-
Contribuziun annuala	< frs 3'000.-	> frs 3'000.-
Project cultural	preparaziun / proposta	decisiun
Cunvegna da prestaziun	preparaziun / proposta	decisiun
Contribuziun vid infrastruttura	preparaziun / proposta	decisiun*

* aschilunsch che la summa schai en cumpetenzza dalla suprastonza communal

3.7 Cuosts

Tier la finanziaziun dalla promoziun da cultura eis ei da risguardar treis parts principalas:

- Finanziaziun dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura.
- Finanziaziun dalla promoziun sco tala.
- Contribuziuns d'investiziun per infrastruttura.

Las expensas per la finanziaziun dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura e dalla promoziun dalla cultura ein part dil preventiv communal che vegn surluvraus annualmein.

Cuosts promotur(a) e coordinatur(a) da cultura

Per il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura vegn quintau cun in pensum da lavur da **rodund 20%** sur igl entir onn ora. Quei effectuescha cuosts da **max. frs 30'000.--** per onn.

Cuosts promoziun dalla cultura

Il preventiv per la promoziun dalla cultura cumpeglia tuttas expensas ch'ein gia oz part dil preventiv communal. Quei preventiv vegn tractaus e definius annualmein dalla suprastonza communal.

En in'emprema fasa vegn quei preventiv definius sco suonda:

Posiziun	Summa niev
Contribuziuns singulas	frs. 20'000.--
Contribuziuns annualas	frs. 20'000.--
Contribuziuns projects culturals	frs. 70'000.--
Cunvegns da prestaziun	frs. 110'000.--

Contribuziun per investiziuns en infrastructura

Las contribuziuns vid investiziuns appartegnan buca al preventiv communal per la cultura e vegnan tractadas separadamein entras la suprastonza communal ed/ni entras il cussegl da vischnaunca.

3.8 Finanziaziun

La finanziaziun dils cuosts per il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura e per la promoziun dalla cultura sedrezza tenor il preventiv communal actual. Il preventiv communal 2023 cuntegn ina promoziun da cultura en valeta da frs 175'800.--. Cun il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura e cun la proposta da preventiv per la promoziun sco tala dess ei per il proxim onn in augment dils cuosts en favur dalla cultura da max. frs. 74'200.--. Cheutras munta il total da cuosts per la promoziun da cultura e temps liber a frs. 250'000.--.

Il detagls tier la repartiziun dils cuosts ein d'anflar ell'annexa dil concept: "*Finanziaziun dalla promoziun e dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura*".

3.9 Adattaziun dils contos el quen communal

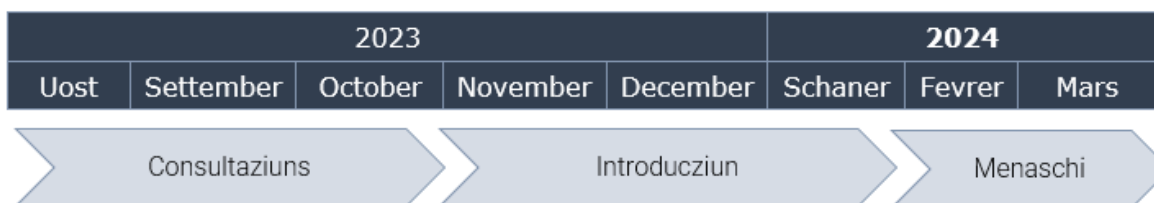
Il preventiv per la promoziun dalla cultura, sco era per il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura duess cuntener tuttas expensas ch'ein gia oz part dil preventiv communal. Actualmein ein quellus expensas partidas sin suandonts contos el quen communal:

- 3210 Biblioteca populara Mustér e contuorn
- 3290 Cultura, ulteriur
- 3410 Sport
- 4210.3635.00 Pro Senectute
- 8500 Fieras

Cun relaschar il concept per la promoziun dalla cultura vegnan ils contos dil quen communal adattai allas novas structuras e semuossan en suandonta structura:

- Promoziun dalla cultura
 - Promotur(a) e coordinatur(a) da cultura
 - Contribuziuns singulas
 - Contribuziuns annualas
 - Contribuziuns per projects culturals
 - Cunvegnas da prestaziun
- Cultura, sport e temps liber
- Sport

4. Proxims pass vischnaunca

Vegn il concept mess en vigur, suonda l'elavuraziun en detagl dils pensums dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura e dil gremi da decisiun. Sin quella basa vegn elavurau la cunvegna da prestaziun per il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura e publicau la piazza en mandat. La suprastanza communal fa l'elecziun persuerter. La structura dil preventiv e dil quen communal vegn adattada alla nova structura per la promoziun dalla cultura. Ein ils posts occupai e la basa fundada, sa il menaschi vegnir instradaus igl unviern 2023/2024. Il davos pass ei il menaschi dallas novas structuras per promover la cultura cun la lavur operativa dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura e dil gremi da decisiun. Cun emprems resultats sa vegnir quintau enteifer la primavera 2024. Il concept duess vegnir presentaus alla publicitad a caschun dalla surdada dil Premi Desertina ils 12 da schaner 2024.

4.1 Consequenzas

Cun metter en vigur il niev concept per la promoziun da cultura e temps liber vegnan reglaments e cunvegnas da prestaziun existents surluvrai ni aboli. Plinavon vegnan ils contos dil quen communal adattai allas novas structuras (mira annexa dil concept: "*Finanziaziun dalla promoziun e dil/dalla promotur(a) e coordinatur(a) da cultura*").

5. Ponderaziuns finalas

Cultura e temps liber ha ina gronda muntada per nossa societad. La vischnaunca less sustener las stentas da personas ed organisaziuns che lessen porscher activitads ed occurrenzas pil bein da nus tuts. In grond pass en quella direcziun ei segiramein da metter en funcziun in/ina promotur(a) e coordinatur(a) da cultura. Quei instrument, en cumbinaziun cun claras definiziuns da process e cumpetenzas, dat a nus la pusseivladad da s'empitschar a moda intensiva ed organisada da nossa custeivla cultura en vischnaunca. La structura da contos vegn adattada al niev concept per la promoziun da cultura e temps liber.

6. Proposta

Sin fundament dallas ponderaziuns suramenziunadas

propo na

la suprastonza communal al cussegl da vischnaunca da:

1. prender enconuschientscha dil concept per la promoziun da cultura e temps liber dalla vischnaunca da Mustér;
2. conceder in'expensa annuala en l'altezia da max. frs. 30'000.-- per in/ina promotur(a) e coordinatur(a) per la promoziun da cultura e temps liber dalla vischnaunca da Mustér.

Suprastonza communal Disentis/Mustér

Il president:

Il canzlist:

René Epp

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 12 d'october 2023

- Concept per la promoziun da cultura e temps liber dalla vischnaunca da Mustér
- Finanziaziun per la promoziun dalla cultura e per il/la promotur(a) e coordinatur(a) da cultura
- Cumpetenzas ed incumbensas gremi da decisiun e promotur(a) e coordinatur(a) da cultura